

Helsing kaavpugân čuoccâm tiätukiškom čáittá, et tiätukiškomeh väätih almos sektorist uddâlagán stiálu rahttâtmist, tuástumist já viestâdmist

Staatâräädi asâttij syeinimáánust 2024 Luhottesvuotâttutkâmkuávdáá (OTKES) ohtâvuotân sorjomettumis tutkâmjuávhu čielgid Helsing kaavpugân kidđuv 2024 čuoccâm tiätukiškom. Tiätukiškom uhreh láá árvuštállám mielđ suullân 300 000, mii taha tiätukiškomist Suomâ vijdâsummoos. Tutkâmjuávkku lii kiertâttâm torvolâšvuotâttutkâm, já tutkâmčielgiittâs lii luovâttum Staatâráádn 17.6.2025.¹

Tiätuviermirikolâšvuotâ lii lasaneijee rikolâšvuotâ syergi já ton tovattem hááituh láá merhâšitteh – tááláá eromâš hybriduuhkij tiileest. Almos haldâttâh čuosâttâhhân kiäsut rikolijđ ton siskeldeijee tiäđu kvalitet já mere tiet. Almos sektorist lii vala ovdedemvääri tiätuviermirikosij uhkijđ västidmist, tondiet ko vollitmij já hávâduvâšvuotâi aiccâmmetodeh iä lah tuárvi vijdâht kiävtust.

Maangah virgeomâhááh stivrejeh almos haldâttuv tiäduhaldâšem, tiätutorvo já tiätusyeje. Virgeomâhááh olášutteh stivrim jiečânávt, jieijâs pargoi miäldásijn vuolgâsoojijn. Tiäduhaldâšemohtâduvâi finnim stivrim tábâhtuvá piäđgui maangâ saajeest, já keevâtlávt asâttâsâi já ravvui heiviitem mulsâšud. Ton lasseen virgeomâhááh olášutteh ravvimpargo, mut tuáimei kocceem lii vääni. Kuittâg eidu tiäđu eellimtäavgi haldâšem lii kuávdáást tiätutorvo já tiätusyeje tááhust. Almos sektor kiärgusvuotâid västidiđ tiätuviermiuhkijđ puáhtá nanodiđ oovdedmáin já vijdâdmáin vollitmij já hávâduvâšvuotâi aiccâmmetodijđ.

”Tiätukiškom sulâsijđ tábâhtussâid rahttâttâm sehe toi tuástum aasât mii maangânáál uddâlagán tilân: Suomâst lep ärbivuávlávt hárjánâm virgeomâhái ohtsâštooimân. Kybertábâhtusâin tuástumtooimah láá juohhum maangâ sajan. Siämmâst tiätukiškomtábâhtusâi čielgim já haldâšem lii kuittâg iänääžin sorjovâš priivaat sektor tuáimei äššitobdeevuotâst já finnimvuotâst. Ovdâmerkkân SAR-tooimâ² hámásâš oovtâsttoimâmmekanism ij lah miäruštállum tiätukiškomtábâhtussâid. Ennuv páácá meid uhre jieijâs nuáđđin”, pááhud tutkâmjuávhu hovdâ Hanna Tiirinki.

”Meid tot váátá uddâsist jurdâččem, maht jieš uhre miäruštálloo. Mij kevttip viehâ huámmâšhánnáá masa piäivávlávt jieškote-uvlágán tiätuvuáđuđid já palvâlusâid. Páihálâšhaldâttuvâst láá haaldust maangâlagán persovntiäduh mist. Kybertábâhtusâin volliitteijee puáhtá raaijâđ stuorrâ meerij mielđ tiäđuđid maajeib kiävtu várás. Eidu ovtâstállum tiäđu lii hávâduvâšvuotâ uuhrij uáinust. Tiätukiškomijn kalga ain aiccâđ riiskâ, et tiäđuđid puáhtá manjeláá kevttiđ háitulijđ ulmijđ, tego identitetsuáláádmân já piättussâid – iäge ovdâmerkkân nuorah määti veltihánnáá jurdâččiđ, mii sii tiäđuđid tábâhtuvá, ko sij rávásmuveh”, lasseet Tiirinki.

Aalmuglâš kybertorvolâšvuotâlaahâ šoodâi vuáimán 8.4.2025. Viermi- já tiätutorvodirektiv NIS2 aalmuglâš olášuttem, lii uási Kybertorvolâšvuotâlaavâ tooimânpiejamist. Suomâst lii kuittâg kieldâin já kaavpugijn vijdâs jiešhaldâšem, ige NIS2-kybertorvolâšvuotâdirektiv uulât kieldâid já kaavpugâid.

”NIS2-direktiv ij Suomâst uulât páihálâšhaldâttâhân. Mij viggâp tääl uásild tuovnjâđ taam rääigi tutkâmist adelum avžuuttâsâiguin”, lasseet Tiirinki.

NIS2 aasât organisaatioid 24 tiijme viestâdemkenigâšvuotâ. Viestâdem lii kuávdáš uási suoijimtooimâin tiätukiškomtábâhtusâi heeviidiijn. Viestâdem keeppid epivisesvuotâ, estâl

¹ Spiehâstuvlii tábâhtus tutkâm puáhtá laavâ mielđ kuoskâđ jâmmimân laidim tâi ohtsâškode vuáduutoimâid uhkedâm tâi váduhávt vahâgittâm eromâš váduhis tábâhtus, mii ij lah luhottesvuotâ. Torvolâšvuotâttutkâmlaahâ 525/2011.

² Search and rescue, uuccâm já piäluštem.

puástutiädu levânem já visásmit, et uhreh finnejeh tarbášum torjuu. Viestâdem juvsättetteevuotâ, luávdeevuotâ já iberdetteevuotâ lii uáli tehálâš.

”Meid ovdâmerkkân párnáid já nuorâid čuosâttâhjuávkun – sehe sijjân ahetääsi miäldásávt viestâdem kalga väldiđ huámášumán. Kriisâviestâdem já hemâdâstileviestâdem vuáđuluándun kulá, et tilálâšvuodâst kalga távjá vyelgiđ joton vájuvái tiäđuiguin – tondiet ko tilekove tievâsmuvá ovttuu – taat aalgâst vájuvái tiäđu meeri ij uážu lede tiedettem eestân”, tiäddut Tiirinki.

”Puáhtá vala mainâšid, et páihálâšsektor tuáimeeh láá uáli maangâlágáneh ige taid ain pyevti viekkiistállâđ siämmái mitoiguin. Uási lii jo rahttâttâm uáli pyereest – nubeh kalgeh porgâđ vala ennuv. Suomâ piergee rahttâttmist uáli pyereest aalmugijkoskâsijn viärdádâlmijn. Tiätukiškomij maŋa mij lep meid moránâm já aiccâm čuolmâ, já tom mij lep vuálgám tivvood. Ađai ennuv mij jo porgâp tiätukiškomij sulâsij tábáhtumij estâlem já tuástum várás”, tiäddut Tiirinki.

Tutkâmušâst adeluvvojeh nelji avžuuttâs. Toh čyecih iänáážin Staatâruttâministeriön, mii västid toi olášutmist oovtâstpargoost Riehtiministeriöin, Jotolâh- já viestâdemministeriöin, Máttááttâshaldáttâssáin já Kieldâlittoin. Viestâdem ravvui ovdedem lasseen avžuuttâsah kyeskih tiäđuhaldâšem oohânsoovâtmân, ton kocemân já ravviimân. Ton lasseen avžuuttâsah keččâlid vaiguttiđ almos haldâttuv tiätutorvovájuvâšvuodâi aiccâm pyereedmân sehe taggaar ápálâšvuodâ pyereedmân, et tiätutorvovájuvâšvuodâid pastaččij aiccâđ já taid tivvood.

Aalmuglii tiätutorvovirgeomâháá komment:

Kybertorvolâšvuotâkuávdáš (KTK): *“Aalmuglâžžân tiätutorvovirgeomâhâžžân mij išedep já ravvip irâttâsâid, virgeomâháid já aalmugjesânijd rahttâttâđ já aiccâđ tááláá ääigi já puátteevuodâ kyberuuhkijđ. Traficom Kybertorvolâšvuotâkuávdáš lii luávdeht tuárjum Helsig kaavpug ton rääjist ko tiätukiškom aiccui, já mij juátkip oovtâstpargo kaavpugáin já palvâlusâi fälleiguin”,* iätá hovdâ Samuli Bergström Traficom Kybertorvolâšvuotâkuávdášast. *“Viestâdmist lii stuorrâ merhâšume kybervolliitem ääigi. Traficom kiđđuv 2025 pyevtittem Miten viestiä kyberhyökkäyksistä (Maht viestâdid kybervolliitmijn) -kriisâviestâdemraavâ muštâl jieškote-uvlágán kybervolliitmijn já rikolij kevttim metodijn já vuovijn. Ton lasseen ravvust láá oonah viestâdmân lohtâsejee rahttâtmân sehe viestâdmân kybervolliitem ääigi já ton maŋa”,* Bergström juátká.

Eres tutkâmušah, moh lohtâseh Helsig kaavpug tiätukiškomân:

Kuávdášrikospoolis (KRP): Helsig kaavpug tiätukiškom ovdâttutkâmist västid Kuávdášrikospoolis. Tiätukiškom totkoo rome tiätukiškom nomâttâssáin. Ton lasseen KRP čielgee sierânâs ovdâttutkâmist tom, et lii-uv kaavpug suoijim tiäđuud ääšimiäldásávt. Taan tutkâmist rikosnomâttâs lii epidum tiätusyejirikos.

Tiätusyejiváldálii toimâttâh (TSV) totká persovntiäđoid čuoccâm tiätutorvoluávkám tiätusyejilaavâi nuávdittem uáinust. Čielgiittâs árvuštâl eromášávt, et láá-uv Helsig kaavpugist lamaš kiävtust tuárvi vijdes suoijimtoomah já lii-uv tot annaam huolâ luávkám čuosâttâhhân šoddâm ulmui vuoigâdvuodâin. Tutkâm lii joodoost, já tot lii eidu tääl árvuštâlmin Helsig kaavpugist puáttám čielgiittâs tábáhtuumeest.

Kost iše?

Rikosuhrekocceem (RIKU) lii olgosadelâm jieijâs siijdoin ravvuid tiätukiškom tâi tiäduavedem uhren šoddâm ulmuid. Siijdoh tiäduutteh, et lii tehálâš čuávvuđ virgeomâhái ravvuid já olásuttiđ tarbâšum toppâmtooimâid, amas persovntiäduh kevttuđ piättusáid. RIKU fáálá meid savâstállâmiše. Palvâlusah láá mávsuttemeh.

Lasetiäduh:

Tutkâmjuávhu hovdâ Hanna Tiirinki, puh. 02951 50747, ovdânommâ.suhânommâ@om.fi

Ton lasseen puh. 02951 50738 tâi 050345 1931. Puhelinlohtâ lii áávus 1.8.2025 räi. Ton lasseen máhđulijd koččâmušâid puáhtá čujottiđ šledgâpostáin čujottâsân viestintä.otkes@om.fi

1.8. maŋa mij táttup čujottiđ máhđulijd koččâmušâid šledgâpostâčujottâsân viestinta.otkes@om.fi tâi njuolgist tutkâmjuávhu hoovdân.